UNIVERSITETET I BERGEN

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 81/16
Møtedato: 01.11.2016

LEDELSE OG STYRINGSFORM VED UNIVERSITETET I BERGEN.
TILSATT ELLER VALGT DEKAN

I. Innledning

Universitetsstyret har vedtatt at hovedmodell for rekruttering av dekan er valg, og ansatt dekan alternativ modell. Fakultetsstyret kan ut fra dette fremme forslag for universitetsstyret om eventuell endring i modell innen 1. november 2016, og dette er grunnlaget for denne styresaken, jf pkt 2 nedenfor. Dekan og fakultetsdirektør vil i pkt VII kommentere saken og komme med sine vurderinger.

Fakultetet har mottatt en henvendelse fra Universitetsledelsen. I brev av 19.09.2016 heter det blant annet:

«Våren 2017 skal det gjennomføres valg til styringsorganene ved UiB og ny valgperiode starter 1.8.2017. Det følger av Regler for fakultetsorganene at hovedmodellen for fakultetene er valgt dekan, med ansatt dekan som alternativ modell.»

Videre heter det samme sted:

«Prøveordningen med åpning for ansatt dekan ble innført i 2009 (styresak 4/9) og universitetsstyret videreførte ordningen i 2012, sak 5/12. Fakultetene fikk selv anledning til å vurdere og foreslå å fortsette med ansatt dekan eller å gå tilbake til ordningen med valgt dekan. Ingen fakulteter ønsket å foreta endringer i rekrutteringsmåte av dekan på fakultetsnivå da, jf. styresak 80/12.

Dersom noen av fakultetene ønsker å endre rekrutteringsmåte for dekan og innføre en ordning med ansatt dekan, må dette fremmes av fakultetsstyret for universitetsstyret innen 1. november 2016. Det samme gjelder om noen fakulteter ønsker å endre ledelsesform på instituttnivå.»

II. Historikk.

Prinsipper for styring av ledelse av Det juridiske fakultet, har vært styrebehandlet flere ganger i forkant av de siste valgperiodene. Vedlagt følger kopi av saksforelegg til styrets behandling av saken 23.10.2012, hvor det redegjøres for de diskusjoner og prosesser som er gjennomført ved fakultetet i forbindelse med behandlingen av disse spørsmålene.

Som det framgår her har fakultetsstyret på et tidligere tidspunkt på generelt grunnlag stilt seg positiv til en modell med tilsatt dekan. Men som det også framgår gjorde styret både i 2009 og i 2012 enstemmige vedtak om å videreføre ordningen med å følge hovedmodellen med valgt dekan ved Det juridiske fakultet.

Fakultetet i Tromsø har over to perioder praktisert en modell med tilsatt dekan. De har ingen planer om å endre denne ordningen. Fakultetet i Oslo har valgt å videreføre den tradisjonelle ordningen med valgt dekan, slik som oss. Oslo har ingen planer om å endre på dette.

Det kan anføres argumenter til støtte for begge de alternative modellene.

Det argumentet som tidligere synes å ha hatt avgjørende vekt er at den som skal bekle stillingen som dekan har legitimitet i fagmiljøet. Dersom de ansatte sikres tilstrekkelig innflytelse i ansettelsesprosessen kan slik legitimitet ivaretas. Ordningen med valgt dekan må likevel anses som den ordningen som best ivaretar forankring og legitimiteten i fagmiljøet.

En ansatt dekan vil kunne også oppleve en mer avhengighet til ansettelsesmyndigheten. Dersom det er universitetsstyret som foretar ansettelsen, vil dette kunne legge bånd for hvordan dekanen utøver sitt verv. Med valgt dekan svarer dekanen overfor sitt styre. Ved konflikter mellom fakultetet og sentralledelsen vil dekanen med tynge kunne fremføre fakultetets interesser uavhengig av hvordan dette oppfattes hos rektoratet. I lys av de utfordringer som fakultetet står overfor, kan uavhengighet fra sentralledelse men med solid forankring fagmiljø bli en viktig faktor for utviklingen av fakultetet.

Selv om det i enkelte saker selvsagt har vært uenighet og misnøye med hensyn til ledelsens håndtering av enkeltsaker, har vi ikke registrert noe stor misnøye med den styringsform som fakultetet har i dag. På denne bakgrunn er det nærliggende å foreslå at dagens styringsform beholdes også for valget våren 2017. For å sikre at en åpen debatt i styret, har vi imidlertid ikke fremmet noe vedtaksforslag på forhånd. Det er viktig at alle synspunkter kommer fram, og at styret treffer valg om styringsform i lys av hva det mener fakultetet er best tjent med i den kommende styreperiode. Vedtaksforslaget blir formulert på bakgrunn av debatten i styret.

III. Forslag til vedtak

Dekan og fakultetsdirektør vil invitere fakultetsstyret til å gjøre slikt

Vedtak:

[Vedtaksforslag utformes i møtet]

Asbjørn Strandbakken
Dekan

Øystein L. Iversen
Fakultetsdirektør

Vedlegg:
Brev av 19.09.2016 fra Universitetet i Bergen
Saksforelegg til sak 68/12.
Protokollert vedtak i sak 68/12.

UNIVERSITETET I BERGEN

Fakultetene

Referanse
2012/1716-ARR

Dato
19.09.2016

Modell for styring og ledelse ved fakultetet – ber om at eventuelle endringer fremmes for universitetsstyret

Våren 2017 skal det gjennomføres valg til styringsorganene ved UiB og ny valgperiode starter 1.8.2017. Det følger av Regler for fakultetsorganene[1] at hovedmodellen for fakultetene er valgt dekan, med ansatt dekan som alternativ modell. Videre følger det av Regler for instituttorganene at[2] et institutt kan ha valgt eller ansatt instituttleder, men at alle institutter ved et fakultet må ha samme ordning.

Prøveordningen med åpning for ansatt dekan ble innført i 2009 (styresak 4/9) og universitetsstyret videreførte ordningen i 2012, sak 5/12. Fakultetene fikk selv anledning til å vurdere og foreslå å fortsette med ansatt dekan eller å gå tilbake til ordningen med valgt dekan. Ingen fakulteter ønsket å foreta endringer i rekrutteringsmåte av dekan på fakultetsnivå da, jf. styresak 80/12.

Dersom noen av fakultetene ønsker å endre rekrutteringsmåte for dekan og innføre en ordning med ansatt dekan, må dette fremmes av fakultetsstyret for universitetsstyret innen 1. november 2016. Det samme gjelder om noen fakulteter ønsker å endre ledelsesform på instituttnivå.

Vennlig hilsen

Anne Lise Fimreite
prorektor

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

[1] http://regler.app.uib.no/regler/Del-1-Overordnede-rammer/1.3-Regler-for-styringsorganene/1.3.2-Fakultet/Regler-for-fakultetsorganene
[2] http://regler.app.uib.no/regler/Del-1-Overordnede-rammer/1.3-Regler-for-styringsorganene/1.3.5-Institutt/Regler-for-instituttorganene

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Universitetsledelsen
Telefon 55 58 20 01/02
Telefaks 55 58 96 43

Postadresse
Postboks 7800
5020 Bergen

Besøksadresse
Muséplass 1
Bergen

Saksbehandler

UNIVERSITETET I BERGEN

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 68/12
Møtedato: 23.10.2012

LEDELSE OG STYRINGSFORM VED UNIVERSITETET I BERGEN.
TILSATT ELLER VALGT DEKAN

I. Innledning

Universitetsstyret har vedtatt at hovedmodell for rekruttering av dekan er valg, og ansatt dekan alternativ modell. Fakultetsstyret kan ut fra dette fremme forslag for universitetsstyret om eventuell endring i modell innen 1. november 2012, og dette er grunnlaget for denne styresaken, jf pkt 2 nedenfor. Dekan og fakultetsdirektør vil i pkt VII kommentere saken og komme med sine vurderinger.

Styring og ledelse var eget punkt på valgprogrammet nåværende dekan og prodekan utarbeidet før valget, og dette vil bli sitert og kommentert nedenfor.

Den prosess universitetet nå legger opp til for neste valgperiode er langt mindre omfattende enn prosessen før valgene i 2009 som gjaldt ledelses- og styringsformer på alle nivå og som omfattet både delt og enhetlig ledelse og reglementsspørsmål. Saken ble den gang behandlet på fem ulike fakultetsstyremøter høsten 2008 og våren 2009, og valgt contra tilsatt dekan var også den gang ett av temaene. I høringssaken hvor fakultetet på generelt grunnlag skulle uttale seg om dette stilte fakultetet seg positivt til en ordning med tilsatt dekan. Men da fakultetet i et seinere møte skulle ta konkret stilling til ordningen ved fakultetet for perioden 2009-13, vedtok styret enstemmig at fakultetet «vil ikke i denne omgang søke om overgang til tilsatt dekan». Etter vår vurdering er det viktig at fakultetsstyret som grunnlag for sine beslutninger får satt valg/tilsatt dekan inn i et helhetsperspektiv og får kunnskap om hva fakultetet tidligere har uttalt om ledelses- og styringsformer ved UiB. Vi vil derfor i pkt III gjengi hovedpunktene i styrets behandling og vedlegge aktuelle dokument. For å lette lesingen har vi sitert vedtakene og gjengitt uttalelsene i stedet for å bare vise til vedlegg.

II. Brev av 20.02.12 fra rektor og universitetsdirektør

Rektor og universitetsdirektør skrev følgende i brev av 20.02.12 til fakultetene om vedtak i universitetsstyresak 5/12 Ledelse og styringsform ved Universitetet i Bergen:

> *«Universitetsstyret behandlet sak om ledelses og styringsform ved Universitetet i Bergen 16.02.12, på institusjonsnivå, fakultetsnivå og instituttnivå. Følgende ble vedtatt:*
> *1. Universitetsstyret stadfester at nåværende ledelsesform på institusjonsnivå fortsetter, jf universitetslovens § 10-2 (1), med valg av rektor våren 2013*
>
> *2. For rekrutteringsmåte av dekan er valg hovedmodell og ansatt dekan alternativ modell. Fakultetsstyret kan fremme forslag for universitetsstyret om eventuell endring i modell innen 1. november 2012, for beslutning høsten 2012*

3. For rekrutteringsform for instituttledere er ansatt og valgt instituttleder likeverdige ordninger. Det må være samme ordning for instituttene ved hvert fakultet. Forslag om eventuell endring i fakultetets ordning fremmes av fakultetsstyret for universitetsstyret innen 1. november 2012.».

Saksforelegget til sak 5/12 i universitetsstyremøte 16.02.12 følger som vedlegg 1.

III. Fra valgprogrammet til dekan- og prodekankandidatene Asbjørn Strandbakken og Knut Martin Tande.

Fra programmet til den gang dekankandidat Asbjørn Strandbakken og prodekankandidat Knut Martin Tande siteres følgende:
«8. Styring og ledelse
Ved valg av styreform er det avgjørende at de beslutninger som tas og de strategier som legges, har støtte i de brede lag i hele virksomheten. Med de ambisjoner vi har med hensyn til utvikling av fakultetet, kan det være påkrevd å utvikle nye organer som sikrer god kommunikasjon mellom ansatte og dekanatet. Det vil derfor bli vurdert å innføre et uformelt samarbeidsutvalg med representanter fra alle ansatte og studenter som kan drøfte aktuelle spørsmål.
I den pågående debatten om styringsformer som universitetsstyret har besluttet i perioden 2009-2013, vil fakultetet være en aktiv deltaker. Dette dekanatet har ikke tatt stilling til om man ønsker en ansatt dekan ved neste ledelsesskifte. Skifte av styringsformer og rekrutteringsordninger må avgjøres på grunnlag av en bred intern debatt, og de ansatte må få en betydelig innflytelse på valget av nye ledelsesformer. *Uavhengig av valget mellom ansatt eller valgt ledelse, er det helt sentralt at kravene til fagspesifikke kvalifikasjoner til ledere blir ivaretatt. Dersom ansatt ledelse skulle bli aktuelt, er det viktig å sikre de ansattes medbestemmelse gjennom ansettelsesråd, og klargjøre forholdet mellom fakultetsstyret og en ansatt dekan».*

Vi vil kommentere dette nedenfor

IV. Fakultetets behandling av ledelses- og styringsformer i 2008/09

I forkant av valgene for inneværende periode 2009-13 drøftet fakultetsstyret fem ganger ulike sider ved styrings- og ledelsesformer ved Universitetet i Bergen generelt og ved Det juridiske fakultet spesielt.

<u>Fakultetsstyremøte 09.09.08</u>
Hovedproblemstillingen i denne saken var om fakultetsstyret ønsket at fakultetet skulle komme med innspill til framtidige styrings- og ledelsesformer på instituttnivå og/eller til organiseringen på fakultetsnivå – eller om det mottatte brevet fra universitetsdirektøren skulle tas til foreløpig orientering.

Fakultetsstyret gjorde følgende vedtak under sak 66/08:
«Det juridiske fakultet fremmer følgende innspill til universitetsstyresak 25.09.08 om styrings- og ledelsesformer:

Det vert vist til brev frå Universitetsdirektøren til fakulteta av 30.07.08. om styringsformer ved Universitetet i Bergen.

Det juridiske fakultet går ikkje inn på spørsmålet om rektorval, i samsvar med

føringa i brevet frå Universitetsdirektøren.

Det juridiske fakultet har inga røynsle med tilsette instituttleiarar, sidan fakultetet ikkje har institutt. Leiarfunksjonane ved fakultetet blir utført av dekan og prodekan og visedekan med ansvar for utdanning og forsking. Fakultetsstyret er det overordna organet og eit studieutval og eit forskingsutval vert leia av prodekan og visedekan.

Det er ei klar utvikling i retning av større krav til leiarfunksjonane ved fakultetet, særleg knytt til arbeidet med personalforvaltning, økonomistyring, fagleg leiing og arbeidet med ekstern finansiering. Dette krev klare fullmakter og styringsliner, og det kan vera grunn til å foreta ei fornya vurdering av om styringsformene ved Universitetet er gode nok i høve til dei utfordringane som ein står overfor.

Det juridiske fakultet meiner at ein ved den evalueringa av ordninga med tilsette instituttleiarar som er varsla, også bør opna for ein brei diskusjon av spørsmålet om val eller tilsetjing av dekan, rekruttering av dekaner, styringsfullmakter herunder spørsmålet om delt eller einskapleg leiing. Det må i denne prosessen leggjast opp til ein breiare drøfting mellom dei tilsette, noko som ikkje har vore mogeleg med den korte høyringsfristen som fakulteta fekk i denne omgangen.»

Saksforelegget følger som vedlegg 2.

Fakultetsstyremøte 21.10.08
Hovedproblemstillingen i denne saken var ledelsesformen på institusjonsnivå.

Fakultetsstyret gjorde følgende vedtak under sak 79/08:
«1. Fakultetsstyret går inn for ledelsesmodellen i universitetsloven § 10-4, med enhetlig ledelse og tilsatt rektor.
2. Styret ber om at det blir arbeidet for å få inn i universitetsloven et alternativ som åpner for valgt rektor og enhetlig ledelse.
3. Dekanus får fullmakt til å utforme høringsuttalelse på bakgrunn av avstemmingsresultatet og de synspunkt som framkom i møtet. Uttalen sirkuleres til styret før den avgis.»

Vedtaket under pkt 1 ble gjort med 7 stemmer. 4 stemte for å beholde dagens ledelsesmodell, jf. Universitetsloven § 10-2.

Vedtaket under pkt. 2 og 3 var enstemmig.

Med grunnlag i styrets drøfting og vedtak avgav fakultetet følgende uttalelse i brev av 10.09.08:
«Det vert vist til brev frå Universitetsdirektøren til fakulteta av 30.07.08. om styringsformer ved Universitetet i Bergen.

Det juridiske fakultet går ikkje inn på spørsmålet om rektorval, i samsvar med føringa i brevet frå Universitetsdirektøren.

Det juridiske fakultet har inga røynsle med tilsette instituttleiarar, sidan fakultetet ikkje har institutt. Leiarfunksjonane ved fakultetet blir utført av dekan og prodekan og visedekan med ansvar for utdanning og forsking. Fakultetsstyret er det overordna organet og eit studieutval og eit forskingsutval vert leia av prodekan og visedekan.

Det er ei klar utvikling i retning av større krav til leiarfunksjonane ved fakultetet, særleg knytt til arbeidet med personalforvaltning, økonomistyring, fagleg leiing og arbeidet med ekstern finansiering. Dette krev klare fullmakter og styringsliner, og det kan vera grunn til å foreta ei fornya vurdering av om styringsformene ved Universitetet er gode nok i høve til dei utfordringane som ein står overfor.

Det juridiske fakultet meiner at ein ved den evalueringa av ordninga med tilsette instituttleiarar som er varsla, også bør opna for ein brei diskusjon av spørsmålet om val eller tilsetjing av dekan, rekruttering av dekaner, styringsfullmakter herunder spørsmålet om delt eller einskapleg leiing. Det må i denne prosessen leggjast opp til ein breiare drøfting mellom dei tilsette, noko som ikkje har vore mogeleg med den korte høyringsfristen som fakulteta fekk i denne omgangen.»

Saksforelegget følger som vedlegg 3.

Fakultetsstyremøte 27.01.09

Hovedproblemstillingen i denne saken var ledelses- og styringsformene på institutt- og fakultetsnivå. Dekanen innkalte derfor i forkant av dette styremøtet alle tilsatte til et møte hvor de ble invitert til å komme med innspill/synspunkt til saken, og særlig til konkrete spørsmål som var tatt opp i høringsbrevet.

Fakultetsstyret vedtok under sak 08/09 følgende uttalelse:

"Det vert vist til brev frå Universitetsdirektøren av 12.11.08, der ein bed fakulteta uttala seg om leiingsstruktur på fakultets- og instituttnivå.

Det juridiske fakultet har drøfta saka på personalmøte den 9. januar og i fakultetsstyremøte 27. januar. Saka er også drøfta av Forskingsutvalet ved fakultetet i møte 20.01. 2009.

Styret ved Det juridiske fakultet vil peika på at organiseringa og leiinga av verksemda på alle nivå ved Universitetet i Bergen er avgjerande for om Universitetet kan nå sine mål og utnytta ressursane på ein god måte. Universitetet og dermed fakulteta og institutta står overfor andre styringsutfordringar enn tidlegare. Aukande konkurranse om forskingsmidlar frå nasjonale og europeiske organ og konkurranse om så vel studentar som gode forskarar stiller strenge krav til leiarkompetanse og evne til strategisk og profesjonell leiing av fakultet og institutt ved Universitetet.

Effektiv utnytting av ressursane, god personalforvalting og effektiv prosjektadministrasjon og evne til å prioritera og leia mot langsiktige strategiske mål, vil vera stadig viktigare for at Universitetet skal kunne nå opp i konkurransen og halda på sin posisjon som det leiande universitetet på Vestlandet og som eit internasjonalt synleg forskingsuniversitet.

Det juridiske fakultet har som kjent ein organisasjonsmodell utan institutt. I det fylgjande vil vi difor først uttala oss om fakultetsnivået og vil deretter koma med nokre merknader om styringsmodellen på instituttnivå.

Det juridiske fakultet vil understreka at det sentrale problemet er å få ei styringsordning som gjev ei god fagleg leiing og god administrativ styring, tilpassa dei styringsutfordringane som fakulteta og institutta står overfor. I den diskusjonen bør ein ikkje overdriva skilnaden mellom ein valt og ein tilsett leiar.

Krava til leiaren er at ho eller han skal ha god forankring og legitimitet i fagmiljøet, kunne tenkja strategisk og langsiktig, kunne ta avgjerder som ikkje alle er samde i, kunne verka som ein fagleg inspirator, kunne opptre og tala avdelinga eller instituttet si sak utad og formulera klare mål for verksemda innad. Dette er omsyn som kan varetakast både med valt og tilsett leiar. Spørsmålet er kva ordning som gjer det mest sannsynleg at ein får ein god leiar.

Det juridiske fakultet meiner at ein ved ein tilsett leiar betre vil kunne sikra omsynet til å få ein leiar med sterk leiarkompetanse, ved at ein i tilsetjingsprosessen får ei nøye vurdering av leiareigenskapane hos vedkomande og fordi ein også vil kunne rekruttera leiarar utanfor institusjonen. Ved tilsett leiar vil ein også tydeleggjera leiarrolla og –skyldnaden enda sterkare.

Omsynet til fagleg forankring må sikrast ved at ein for det første vil krevja sterk fagleg kompetanse hos den som vert tilsett, og ved at dei tilsette får ei sentral rolle i tilsetjingsprosessen. Tilsetjing må skje på åremål.

Det juridiske fakultet meiner at ein bør ha einskapleg leiing same om ein har valt eller tilsett leiar. Faglege satsingar krev styring av budsjett og økonomiforvaltning. Den som vert tilsett eller eventuelt valt som dekan må vera øvste leiar av fakultetet. Dette inneber at ein må ha einskapleg leiing med ansvar for alle sider av verkemda. Det vil vera opp til leiaren å syta for kompetente rådgjevarar og å foreta naudsynt delegasjon av oppgåver slik at han får rom for å fungera som overordna og fagleg leiar. Dette kan gjelda både økonomiforvaltning, utdanningsspørsmål, forskarutdanning med meir.

Det juridiske fakultet ser det som ein føresetnad for innføring av tilsett leiar at fakultetet skal ha eit styre som har ein kompetanse som ikkje er vesentleg annleis enn den kompetansen styret har i dag. Ein ser det slik at dette er eit av fleire spørsmål som treng nærare utgreiing.

Det juridiske fakultet har som nemnt ikkje institutt og har difor ikkje som dei andre fakulteta røynsle med tilsett instituttstyrar. Fakultetet ser det likevel slik at dei omsyna som er nemnt ovanfor også tilseier at ein held fram med tilsette instituttstyrar.

Det juridiske fakultet meiner det vanskeleg kan påvisast faglege skilnader som gjer det vanskelegare for einskilde fakultet å ha tilsett leiar, enn for andre. Det vil vera ein fordel at alle leiarar på same nivå på universitetet har det same legitimitetsgrunnlaget og dei same fullmaktene. Ulike relasjonar til sentralleiinga for dekanane vil til dømes kunne skapa vanskar. Ein er usikker på om desse vanskane er så store at ein ikkje kan ha ulike ordningar som ei prøveordning, dersom det er naudsynt for å kunne prøva ut nye styringsformer. Dette er eit spørsmål som treng

nærare utgreiing."

Standpunktet om å gå inn for tilsatt leder fikk 7 stemmer. 4 stemte for valgt leder.

Standpunktet om enhetlig ledelse uansett rekrutteringsmåte for leder fikk 10 stemmer. 1 stemte for fortsatt delt ledelse ved valgt leder.

Saksforelegget til dette møtet følger som vedlegg 4.

Fakultetsstyremøte 17.03.09
Hovedproblemstillingen i dette møtet ble om fakultetet skulle søke om å få innført prøveordning med ansatt dekan.

Fakultetsstyret gjorde følgende vedtak under sak 17.03.09:
«1. Det juridiske fakultet vil ikke i denne omgang søke om overgang til tilsatt dekan.
2. Spørsmålet om å søke om innføring av enhetlig ledelse utsettes til ekstraordinært styremøte 31.03.2009.
3. Styret forutsetter at spørsmålet om styrings- og ledelsesform for fakultetet blir gjennomdrøftet i god tid før utløpet av neste valgperiode.»

Pkt. 1 og 2 var enstemmige, mens punkt 3. ble vedtatt med 8 mot 3 stemmer.

Saksforelegget følger som vedlegg 5.

Ekstraordinært fakultetsstyremøte 02.04.09
Hovedproblemstillingene i dette møtet var om fakultetet skulle søke om prøveordning med enhetlig ledelse og utkastet til nye regler for fakultetsorganene.

Fakultetsstyret gjorde følgende vedtak under sak 28/09:
«Det utarbeides en høringsuttalelse med følgende hovedpunkter:

1 *Fakultetsstyret ser det som uheldig at saken har kommet opp med så kort frist og at en ikke har fått et mer gjennomarbeidet forslag med begrunnelse og vurdering av alternativer. Det er også en svakhet at diskusjonen om ledelsesformer har blitt så fragmentert. En forutsetter at det reglement som nå vedtas i universitetsstyret tas opp til ny vurdering i forbindelse med den totale gjennomgang av styrings- og ledelsesformer som universitetsstyret har vedtatt skal skje i løpet av neste valgperiode.*

2. *Fakultetsstyret foreslår at det i § 4 om tilsetting av dekan, tas inn en formulering om at rektor skal foreta utlysning med grunnlag i utlysningstekst foreslått av fakultetsstyret. Fakultetet må sikres reell innflytelse på tilsettingsprosessen gjennom at fakultetet oppnevner sine to medlemmer til innstillingsutvalget og at fakultetsstyret blir høringsinstans i tilsettingsprosessen.*

3. *Den kjønnsnøytrale betegnelsen dekan benyttes i stedet for dekanus som er tatt inn i utkastet til regler for fakultetsorgan.*

4. *Fakultetsstyret har merket seg at rollen som fakultetsdirektør ikke er omtalt for tilfellet valgt dekan/enhetlig ledelse. Dette antas å skyldes en inkurie, og det bes om at dette klargjøres.»*

Med grunnlag i styrets drøfting og vedtak avgav fakultetet følgende uttalelse i brev av 16.04.09:

«Viser til henvendelse datert 27. februar og oversendelse av 18. mars der fakultetet inviteres til å uttale seg til forslag til regler for fakultetsorganene og instituttorganene.

Fakultetsstyret hadde foreløpig drøftelse av saken i møte 17. mars og behandlet høringssaken i sitt møte den 2. april 2009.

Det juridiske fakultet har valgt å ikke behandle og kommentere reglene for instituttorganene.

Vi konstaterer at forslaget fra universitetsdirektøren er meget knapt: Det har ingen utdypende kommentarer eller redegjørelse for de prosesser eller vurderinger som har ledet til de forslagene som settes fram. Det hadde også vært heldig om forslaget var fulgt av en tydeliggjøring av hvor endringene er og hva de innebærer – i forhold til gjeldende regelverk og innbyrdes mellom ordningene det åpnes for. Høringsgrunnlaget ville antakelig tjent på å forholde seg tydeligere til Gilje-utvalgets notat og beskrevet alternativene i relasjon til modellene som drøftes der.

Fakultetsstyret ser det som uheldig at saken har kommet opp med så kort frist og at diskusjonen om ledelsesformer har blitt så fragmentert og preget av tidsnød. Det ville vært ønskelig at forslaget fra universitetsdirektøren var mer gjennomarbeidet, med begrunnelse og vurdering av alternativer. Avgjørelser med så stor betydning både for universitetet som helhet og for de enkelte enhetene bør undergis en mer omfattende drøftelse. En forutsetter at det reglementet som nå vedtas i universitetsstyret tas opp til ny vurdering i forbindelse med den totale gjennomgang av styrings- og ledelsesformer som universitetsstyret har vedtatt skal skje i løpet av neste valgperiode. Det juridiske fakultet ser fram til en åpen og inkluderende prosess fram til 2013.

Konkret til høringsnotatet:
Fakultetsstyret foreslår at det i § 4 om tilsetting av dekan tas inn en formulering om at rektor skal foreta utlysing med grunnlag i utlysingstekst foreslått av fakultetet. Fakultetet må sikres reell innflytelse på tilsettingsprosessen ved at de to fakultetsrepresentantene i innstillingsutvalget utnevnes av fakultetsstyret. Fakultetsstyret må også være høringsinstans i tilsettingsprosessen.

Videre foreslår fakultetsstyret at den kjønnsnøytrale betegnelsen "dekan" nyttes i stedet for det kjønnsbestemte "dekana"/"dekanus".

Virkeområdet for § 7B og 7C må avklares – der henvises både til § 2 – hhv B og C og til § 5B.
Henvisningen til § 5B gjelder enhetlig ledelse, begge dekanalternativer. §§ 2 B og C gjelder utelukkende tilfellet ansatt dekan. Det er nærliggende å lese denne henvisningen som en avgrensing av virkeområdet til § 7B og § 7C. Hvis det er

riktig, er fakultetsdirektørens rolle ikke regulert i tilfellet valgt dekan/enhetlig ledelse.

Det juridiske fakultet vil ikke søke om prøveordning i inneværende periode – verken for enhetlig ledelse eller for tilsatt dekan.»

Saksforelegget følger som vedlegg 6. Som vedlegg 7 følger det endelige Regler for fakultetsorganene.

V. Styrings- og ledelsesformer ved andre fakultet

I inneværende valgperiode praktiserer vårt fakultet, Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Det humanistiske fakultet og Det psykologiske fakultet hovedmodellen med valgt dekan mens Det matematisk- naturvitenskapelige fakultet og Det medisinsk-odontologiske fakultet praktiserer den alternative modellen med tilsatt dekan.

Universitetet i Tromsø har en felles modell på fakultetsnivå med enhetlig ledelse og åremålstilsatt dekan, ekstern representasjon i fakultetsstyret, herunder ekstern styreleder oppnevnt av universitetsstyret. Dette gjelder således også Det juridiske fakultet. I den pågående høringsrunden om styrings- og ledelsesmodeller i neste periode anbefaler fakultetet overfor sitt universitetsstyre at dagens styrings- og ledelsesmodell ved UITØ videreføres da modellen har virket for kort tid til å gjøre endringer nå. Vi viser her til vedlagte fakultetsstyrenotat som følger som vedlegg 8. Fakultetsstyret gjorde i møte 01.10.12 vedtak i samsvar med notatet.

Det juridiske fakultet i Oslo har liksom de andre fakultetene ved UiO valgt dekan og enhetlig ledelse. Ved UiO er det ingen prosess i gang mht ledelses- og styringsformer.

VI. Oppsummering etter allmøte 05.10.12

Alle tilsatte ble invitert til allmøte 05.10.12 hvor temaet for møtet var om fakultetet bør fremme forslag om å få gå over fra universitetets hovedmodell med valgt dekan til den alternative modellen med tilsatt dekan.
På møtet deltok 31 tilsatte, 18 vitenskapelig- og 13 administrativt tilsatte. Av de 7 som tok ordet ut over dekan og prodekan gav fire uttrykk for klar støtte for valgt dekan mens de tre øvrige kommenterte deler av saken uten direkte å gi uttrykk for sitt standpunkt mht valgt eller tilsatt dekan. På slutten av møtet ble de som eventuelt ønsket tilsatt dekan oppfordret til å tilkjennegi dette, men uten at noen bad om ordet.

VII. Dekanen og fakultetsdirektørens kommentarer

Som det framgår av innledningen og det siterte vedtaket fra møtet 27.01.09 stilte fakultetsstyret ved forrige drøfting av ledelses- og styringsformer seg på generelt grunnlag positiv til en modell med tilsatt dekan. Men som det også framgår av innledningen og det siterte vedtaket fra møtet 17.03.09 anbefalte et enstemmig fakultetsstyre hovedmodellen med valgt dekan ved Det juridiske fakultet for perioden 2009-2013. I denne forbindelse kan og nevnes at Rokkansenterets undersøkelse i 2008 viste at 66% av respondentene fra Det juridiske fakultet ønsket valgt dekan, 29% ønsket

tilsatt dekan og 5% visste ikke, jf vedlegg 1. Det foreligger ikke tilsvarende undersøkelser etter valget i 2009 og etter at fakultetsorganene i 2009 fikk nye regler som styrket dekanenes mandat og som åpnet for dagens prøveordning med tilsatt dekan. Som det også framgår av vedlegg 1 har det vært kort tid til å samle erfaringene med prøveordningene, og UiB har heller ikke lagt opp til en omfattende evaluering. I stedet anbefales at «*fakultetene ut fra erfaringer og vurderinger kan få anledning til å fortsette med alternativ ordning med ansatt dekan, eller gå tilbake til ordningen med valgt dekan*» - noe universitetsstyret sluttet seg til.

Vi er ikke kjent med at noen av fakultetene i Bergen har foreslått eller ønsker å foreslå endring i forhold til dagens ordning.

Fakultetet i Tromsø som nå i 3 år har praktisert en modell med tilsatt dekan, har i sitt saksforelegg til fakultetsstyret (vedlegg 8) en gjennomgang av «Dekanrollen – valgt eller tilsatt dekan». Og i oppsummeringen skrives at «*Det kan argumenteres for at fakultetet kan være bedre tjent med å ha en valgt dekan, som leder av fakultetsstyret og delt ledelse[-----] Likevel er vi av den oppfatning at dagens ordning har fungert i en for kort periode til å konkludere med om den fungerer godt eller ikke. Vi vil derfor ikke foreslå endring av styrings- og ledelsesmodell på det nåværende tidspunkt*». Som nevnt ovenfor ble vedtaket i samsvar med forslaget i saksforelegget.

Vi har i foreliggende sak gjennom tekst og vedlegg gitt en omfattende gjengivelse av universitetets og særlig fakultetets behandling av styrings- og ledelsesformer før forrige valgperiode. Når vi har gjort dette, er det som nevnt innledningsvis fordi vi ønsker å gi fakultetsstyret et bredt bakteppe gjennom sakene fra 2008/2009 som også omfattet styrings- og ledelsesformer på institusjonsnivå, spørsmålet om enhetlig ledelse ved fakultet som ønsket tilsatt dekan og de nye reglene for fakultetsorgan. I forhold til spørsmålet om tilsatt eller valgt dekan synes fakultetsstyrets uttalelse i møte 27.01.09 å være det dokument som er mest konkret i forhold til valg av modell, og hvor fakultetsstyret med 7 mot 4 stemmer tilrådde modellen med tilsatt dekan ved UiB. Når fakultetsstyret i møtet 17.03.09 likevel enstemmig vedtok at fakultetet i denne omgang ikke skulle søke om overgang til tilsatt dekan, skjedde det uten at det var problematisert i saksforelegget eller på forhånd fremmet som vedtakssak.

En gjennomgang av reglene for fakultetsorgan (vedlegg 7) viser på de fleste punkt få eller ingen forskjeller mellom de som følger normalordningen med valgt dekan og de som følger prøveordningen med tilsatt dekan, jf følgende

- Eneste forskjell under § 2 «Fakultetsstyrets størrelse og sammensetning» er at følgende punktum mangler ved ansatt dekan: »*Fakultetsstyret bestemmer om prodekanen, skal være medlem av fakultetsstyret, jf. valgreglementets § 29*»
- *§ 3 «Fakultetsstyrets kompetanse» er identisk ved begge modellene*
- Ved ansatt dekan (hvor det er enhetlig ledelse) er dekanen etter § 5 «Dekanens generelle myndighetsområde» daglig leder for både den faglig og administrative virksomhet og ansvarlig for å iverksette

faglige og administrative vedtak. I tillegg er det ulik formulering i forhold til ressursforvaltning, jf siste punktum
- Etter § 6 utpeker ansatt dekan prodekan
- § 7 fakultetsdirektøren er meget forskjellig ved de to modellene da dekanen ved tilsatt dekan også er ansvarlig for den administrative virksomheten.

Gjeldene regler åpner ikke for valgt dekan med enhetlig ledelse.

Den som ansettes eller velges som dekan vil i egenskap av leder av fakultetet, oppleve en sektor med økt endringstakt og kompleksitet hvor det også kan være store styringsutfordringer. Dette forutsetter at lederen har evne til strategisk og langsiktig tenkning. Fakultetet har i innværende periode vært gjennom en bred strategiprosess som løper fram til 2015, og dekanen vil ha en viktig oppgave i forhold til å følge opp strategiplanen. Ved spørsmål om man skal gå inn for ansatt eller valgt dekan, må man vurdere om den ene eller andre formen for ledelse har fortrinn i forhold til de utfordringer sektoren står overfor i neste ledelsesperiode.

I den innværende perioden har fakultetet også gjennomført et lederutviklingsprogram for dekanat, forskergruppeledere og forskningsprosjektledere. Dette tiltak må ses i lys av de økende krav til profesjonalisering i sektoren. En slik profesjonalisering er påkrevd og må videreføres uten hensyn til valg av ledelsesform.

Det er viktig at den som skal bekle stillingen som dekan har legitimitet i fagmiljøet. Dersom de ansatte sikres tilstrekkelig innflytelse i ansettelsesprosessen kan slik legitimitet ivaretas. Ordningen med valgt dekan må likevel anses som den ordningen som best ivaretar forankring og legitimiteten i fagmiljøet.

En ansatt dekan vil kunne også oppleve en mer avhengighet til ansettelsesmyndigheten. Dersom det er universitetsstyret som foretar ansettelsen, vil dette kunne legge bånd for hvordan dekanen utøver sitt verv. Med valgt dekan svarer dekanen overfor sitt styre. Ved konflikter mellom fakultetet og sentralledelsen vil dekanen med tynge kunne fremføre fakultetets interesser uavhengig av hvordan dette oppfattes hos rektoratet. I lys av de utfordringer som fakultetet står overfor, kan uavhengighet fra sentralledelse men med solid forankring fagmiljø bli en viktig faktor for utviklingen av fakultetet.

Vi har ikke registrert noe stor misnøye med den styringsform som fakultetet har i dag blant de ansatte. På denne bakgrunn er det nærliggende å foreslå at dagens styringsform beholdes også for valget våren 2013. For å sikre at en åpen debatt i styret, har vi imidlertid ikke fremmet noe vedtaksforslag på forhånd. Det er viktig at alle synspunkter kommer fram, og at styret treffer valg om styringsform i lys av hva det mener fakultetet er best tjent med i den kommende styreperiode. Vedtaksforslaget blir formulert på bakgrunn av debatten i styret.

VIII. **Forslag til vedtak**

Dekan og fakultetsdirektør vil invitere fakultetsstyret til å gjøre slikt

Vedtak:

[Vedtaksforslag utformes i møtet]

Asbjørn Strandbakken

Asbjørn Strandbakken

Dekan

Øystein Lunde Iversen

Fakultetsdirektør

19.10.12
EIBU

Vedlegg

UNIVERSITETET I BERGEN

Protokoll fra møte i Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet 23. oktober 2012. Møtet ble holdt i møterom 546 kl. 12:15 – 14:20

Til stede fra Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet:

Asbjørn Strandbakken, Hilde Hauge (for Bjarte Askeland), Berte-Elen Konow, Sigrid Eskeland Schütz, Johan Boucht, Maria Vea Lund (for Silje Karine Nordtveit), Jan Erik Hatling, Helle Sibbern Sørensen, Ida Johanne Bomann og Erling Ravnanger.

Hilde Hauge fratrådte under behandlingen av sak 72/12.

Forfall:

Bjarte Askeland, Silje Karine Nordtveit

Andre fra dekanatet:

Ragna Aarli

Fra administrasjonen:

Øystein Lunde Iversen, Henning Simonsen, Christine Stoltz Olsvik, Lars Petter Holgersen (tom sak 62/12), Anne Torekoven (tom sak 68/12) og Eva M. Aksnes (referent).

Protokoll

Styresak

S 58/12 Godkjenning av innkalling og saksliste
Det var ingen merknader til innkalling eller saksliste

S 59/12 Godkjenning av protokoll fra styremøte 11. september
Godkjent protokoll fra styremøte 11.09.12 fulgte som vedlegg til innkallingen

S 60/12 Godkjenning av protokoll fra ekstraordinært styremøte 28. september
Godkjent protokoll fra ekstraordinært styremøte 28.09.12 fulgte som vedlegg til innkallingen

S 61/12 Orienterings- og referatsaker

a) Protokoll fra Studieutvalget
Protokoll fra møte 18.09.12 og 09.10.12 fulgte som vedlegg til innkallingen

b) Protokoll fra Forskningsutvalget
Ingen protokoll

c) Protokoll fra Tilsettingsutvalget
Protokoll fra møtene 11.09.12 og 08.10.12 fulgte som vedlegg tin innkallingen

d) Utlysningstekster

e) Personalia
- Kjetil Skjerve er tilsatt som forsker for en periode på 2 år og med virkning fra 28.08.2012. Stillingen er knyttet til prosjektet «*Om rettsvitenskapelig metode i tverrdisiplinær forskning – med vekt på rettsforskningens møte med biomedisin*».

- Herdis Helle er tilsatt som forsker for en periode på 6 måneder og med virkning fra 01.10.2012. Stillingen er knyttet til prosjektet «*Konkurranse- og markedsrettslige utfordringer ved moderniseringen av offentlig sektor*».

- Knut Einar Skodvin er tilsatt som universitetslektor for en periode på 9 måneder og med virkning fra 17.10.2012. Stillingen innebærer 50% forskningsplikt knyttet til

prosjektet «*Rettslege rammer for bruk av norsk militærmakt*», som er en del av fakultetet sin grunnlovssatsing.

- Ignacio Herrera Anchustegui er tilsatt som vitenskapelig assistent for perioden 12.09. til 08.10.2012. Anchustegui er videre tilsatt som stipendiat for en periode på 4 år og med virkning fra 09.10.2012.

- Camilla Haukeland Olsen er tilsatt som stipendiat for en periode på 4 år og med virkning fra 09.02.2013.

- Lars Ausgust Kvestad er tilsatt som stipendiat for en periode på 4 år og med virkning fra 01.02.2013.

- Morten Nadim er tilsatt som stipendiat for en periode på 4 år og med virkning fra 01.02.2013.

- Julie G. Howden er tilsatt som stipendiat for en periode på 4 år og med virkning fra 02.02.2013.

- Anne Marie Frøseth Anfinsen har fått 50% permisjon fra sin stilling som førsteamanuensis i perioden 01.09.2012 til og med 30.11.2012.

- Lars Anders Heimdal har fått permisjon fra sin 20% stilling som forsker med virkning fra 01.10.2012 og for en periode på 24 uker.

- Herdis Helle har fått permisjon fra sin stilling som forsker i perioden 01.10.2012 til og med 31.12.2012.

- Birthe Eriksen har fått permisjon fra sin stipendiatstilling med virkning fra 01.10.2012 og for en periode på 3 måneder.

- Torstein Frantzen har sagt opp sin stilling som professor ved Det juridiske fakultet med virkning fra 01.01.2013.

- Kine Knudsen Angeltveit har sagt opp sin stilling som stipendiat ved Det juridiske fakultet med virkning fra 10.12.2012.

- Karitha Reisæther har fått forlenget sin midlertidige tilsetting som konsulent for perioden 10.10. til og med 09.12.2012.

- Lena Grønningsæter er tilsatt som førstekonsulent (jurist) i studieseksjonen med virkning fra 09.10.2012.

f) Saker sentrale klagenemnd **(unntatt offentlighet)**
Klagesak 26/12, 45/12, 47/12 og 53/12 fulgte som vedlegg til innkallingen.

g) Oppnevning av komiteer
Oppnevning av bedømmelseskomité i forbindelse med vurdering av søker til utlyst forskerstilling(20%) knyttet til forskningsprosjektet «*Strafferettssystemets funksjonalitet*» (12/7723). Komiteen består av førsteamanuensis Anne Marie Frøseth Anfinsen (leder, Universitetet i Bergen), postdoktor Jørn Jacobsen (Universitetet i Bergen)og professor dr. juris Petter Asp (Stockholms Universitet).

h) Godkjenning av avhandling og oppnevning av opponenter

i) Habilitet vs akademisk frihet i forskeres administrative avgjørelser
Notat av 12.06.12 fulgte vedlagt.

j) Referat fra møte mellom fakultetsdirektøren og verneombudene 14.09.12
Referat fra møte 14.09.12 fulgte vedlagt

S 62/12 Økonomirapport per 31.07.12 og revidert budsjett
Saksforelegg fulgte som vedlegg til innkallingen

Vedtak: *«Styret tar økonomirapporten pr. 31.07.12 til etterretning.»*

S 63/12 Handlingsplan for internasjonal virksomhet ved Det juridiske fakultet 2011-2013. Orienteringssak
Saksforelegg fulgte som vedlegg til innkallingen

Vedtak: *«Styret tar saken til orientering.»*

S 64/12 Handlingsplan for formidling ved Det juridiske fakultet 2011-2013. Orienteringssak

Saksforelegg fulgte som vedlegg til innkallingen

Vedtak: *«Styret tar saken til orientering.»*

S 65/12 Handlingsplan for likestilling ved Det juridiske fakultet 2011-2013. Orienteringssak
Saksforelegg fulgte som vedlegg til innkallingen

Vedtak: *«Styret tar saken til orientering.»*

S 66/12 Sensurfrist ved Det juridiske fakultet. Orienterings- og drøftingssak
Saksforelegg med vedlegg fulgte som vedlegg til innkallingen

Dekanen orienterte.

Vedtak: *«1. Styret tar saken til orientering.*
2. Dekanen får fullmakt til å oppnevne et utvalg som skal utrede om den nåværende eksamensordningen kan tilpasses den nye tidsrammen. Utvalget ledes av prodekan for undervisning, og skal ha ytterligere en vitenskapelig tilsatt, en student og en administrativt ansatt som medlemmer. Fakultetsdirektøren oppnevner sekretær for utvalget. Dekanen utformer utvalgets mandat.»

S 67/12 Endringer i strafferettsundervisningen. Rapport fra en arbeidsgruppe
Saksforelegg med vedlegg følger vedlagt

Vedtak: *«Styret tar saken til orientering. Styret ber også SU lage en framdriftsplan og orientering vedr. eventuelle problemstillinger til styremøtet 11. desember.»*

S 68/12 Ledelse og styringsform ved UiB. Tilsatt eller valgt dekan
Saksforelegg med vedlegg var ettersendt

Vedtak: *«Styret fremmer ikke forslag om endringer i fakultetets styringsmodell.»*

S 69/12 Kort prolongering av professorat ut over pensjonsalderen
Saksforelegg fulgte vedlagt

Vedtak: *«Fakultetet prolongerer tilsettingen av professor Jan Fridthjof Bernt til og med 31.12.2013.»*

S 70/12 Ph.d.-grad – innstilling fra sakkyndig komite
Saksforelegg med vedlegg fulgte vedlagt

Vedtak: *«1. Ingvill Hellands avhandling finnes verdig til å forsvares*

for ph.d.-graden.
2. Fakultetsstyret oppnevner
- professor Erling Johannes Husabø som førsteopponent
- professor Robert Uerpmann-Wittzack som annenopponent.»

S 71/12 Ph.d.-grad – innstilling fra sakkyndig komite
Saksforelegg med vedlegg følger vedlagt

Vedtak: *«Katja Jansen Fredriksens avhandling finnes ikke verdig til å forsvares for ph.d.-graden.»*

S 72/12 Tilsetting i stilling som førsteamanuensis
Unntatt offentlighet iht offl.§25, 1.ledd
Saksforelegg med vedlegg fulgte vedlagt

Vedtak: *«1. Camilla Bernt tilsettes som førsteamanuensis i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen. Et vilkår er at Bernt innen ett år etter tilsettingen kan dokumentere å tilfredsstille kravet til pedagogisk basisutdanning.»*

2. Det lyses ikke ut en stilling som førsteamanuensis i rettsvitenskap med særlig kompetanse innenfor konfliktmekling.»

S 73/12 Utlysing av 2-3 stillinger som førsteamanuensis
Saksforelegg med vedlegg fulgte vedlagt

Vedtak: *«1. Det lyses ut 3 stillinger som førsteamanuensis innen fagfeltene:*
Formuerett,
EU/EØS-rett og
Internasjonal rett (med særlig vekt på rettsforholdet mellom stater og/eller mellomfolkelige organisasjoner).

2. Fakultetets policy for utlysinger i 2013 drøftes i styrets desembermøte.

S 74/12 Eventuelt
Ingen saker.

Asbjørn Strandbakken Øystein L. Iversen

Asbjørn Strandbakken
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

24.10.12